

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ПОШУКИ НОВОГО ХУДОЖНЬОГО СИНТЕЗУ У ТВОРЧОСТІ
ДЕВІДА СТВЕНА МІТЧЕЛЛА»**

Виконав: магістрант 2 курсу,
групи Ang1-M20z
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська) за
освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Англійська мова і
зарубіжна література)
Позігун Андрій Вадимович

Керівник: Кеба О. В.
Доктор філологічних наук, професор
Кафедри германських мов та зарубіжної
літератури

Кам'янець-Подільський – 2021 рік

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. Творчість Д. Мітчела в науково-критичному дискурсі.....	5
1.1. Творчий шлях Д. Мітчела.....	5
1.2. Романи "Сон №9" та "Хмарний атлас" у творчій біографії автора..	11
РОЗДІЛ 2. Теоретико-методологічні аспекти дослідження.....	14
2.1. Поняття художнього синтезу.....	14
2.2. Реалії художньої культури кінця ХХ – початку ХХІ ст.....	24
Висновки до розділу.....	39
РОЗДІЛ 3 Поетико-стильові особливості роману "Хмарний атлас ".....	40
3.1 Своєрідність сюжетно-композиційної і часопросторової організації роману.....	40
3.2 Наративні стратегії роману.....	49
3.3 Роман як зразок постмодерністського жанрового синтезу.....	57
Висновки до розділу.....	62
РОЗДІЛ 4 Поетико-стильові особливості роману "Сон №9".....	63
4.1 Своєрідність сюжетно-композиційної і часопросторової організації.....	63
4.2 Роман Девіда Мітчела «Сон №9» у художньому порівнянні з творчістю Харукі Мураками.....	67
Висновки до розділу.....	77
Висновки.....	78
Список використаних джерел.....	

ВСТУП

Зміни у природі художньої творчості на межі ХХ- ХХІ століть призводить до появи нових художніх систем та функціональних практик. У європейській, а конкретніше в англійській літературі, зі змінним успіхом панували такі течії та напрямки, як концептуалізм, структуралізм, метареалізм, трансметареалізм, «перетворений реалізм», «новий реалізм», екзистенціалізм, постмодернізм та інші. Остання з культурних парадигм, в ширшому контексті – універсальне переживання названого історичного періоду.

Девід Мітчелл – один із найбільш неординарних письменників в англійській літературі з його літературним стилем та складною структурою. Він є автором коротких оповідань. Ця робота стосується питань про творчий метод Девіда Мітчелла, про його літературну творчість в цілому та особливості романів «Хмарний Атлас» та «Сон №9» зокрема. Постмодерністські елементи у творчості Д. Мітчелла, як і деякі інші суміжні течії та напрямки, насамперед позиціонують себе як принципово нова естетичне новоутворення, що завершує великий літературно-художній цикл. Однак він досі не підданий серйозній науковій розробці.

Актуальність цієї роботи зумовлена тим, що аналіз англійської критичної літератури, що існує на сьогоднішній день, показує, що Девід Мітчелл є великим і різнобічним митцем. Він був романістом, есеїстом, оповідачем, автором лібретто і т. д. Проблеми, підняті в аналізованих романах, безперечно, мають колосальне значення в англійській літературі. А їх вивчення у світовому масштабі відповідно набуває важливості та актуальності

Новизна дослідження: Творчість Девіда Мітчелла – важливий етап розвитку англійської літератури ХХІ століття. Його романи, повісті та оповідання відображають реалії сучасного життя, і тому вони актуальні у

наші дні. Окремі теми та мотиви творчості Девіда Мітчелла розглядається як об'єкт дослідження в комплексному та систематизованому вигляді. І в цьому нам бачиться деяка наукова новизна роботи, що пропонується на обговорення.

Метою роботи є дослідження творчості Девіда Стівена Мітчелла на основі його романів «Хмарний Атлас» та «Сон №9»

Зазначена **мета** обумовила необхідність вивчення наступних **завдань**:

- розкрити своєрідність творчої спадщини Д. Мітчелла;
- проаналізувати дослідження творчості Девіда Мітчелла;
- дослідити ідейно-мистецький зміст романів «Хмарний атлас» та «Сон №9»;
- розкриття основних понять художнього синтезу
- виявлення особливостей творчого підходу письменника
- аналіз наративних стратегій, що використовує автор.

Об'єкт дослідження – творчість Девіда Стівена Мітчелла

Предметом дослідження – є матеріали романів «Хмарний Атлас» і «Сон №9»

Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, списку використаних джерел. Загальний обсяг 80 сторінок.

ВИСНОВКИ

Розглянувши всю вищезгадану інформацію, можна зробити висновок, що англомовний постмодерністський роман, порівняно зі своїми попередниками, відкрив нові теми та образи, протиставивши минуле культури та культурну пам'ять епосі спрощення, з'явившись специфічною реакцією проти усталених форм високого модернізму. При цьому важливо відзначити, що практика художнього синтезу у видатних письменників, як правило, супроводжується їх літературно-критичними роботами, статтями, роздумами та висловлюваннями, тобто знаходить теоретичне обґрунтування. Девід Мітчелл окрім письменницької діяльності був активним дослідником в літературній сфері.

Характерною рисою творчості Деvida Мітчелла є те, що дія всіх його творів відбувається в одному макросвіті, і часто персонажі одних романів з'являються або згадуються в інших. Наприклад, різних персонажів «Хмарного атласу» можна зустріти практично у всіх книгах Мітчелла (Тімоті Кавендіш з'являється у «Літературному привиді»)

Девід Мітчелл є дуже креативним письменником, який використовує постмодерністські наративні стратегії для того щоб складати різні історії та навіть романи під одною обкладинкою. З одного боку, такий витончений спосіб розповіді збиває з пантелику, але з іншого — дає дослідникам багато простору для роздумів над вічними питаннями існування. Незважаючи на популярність, авторська концепція в романі «Хмарний атлас» залишилася невивченою. У цій книжці автор нестандартно застосував ідею реінкарнації, підлаштувавши її під життя своїх героїв і не намагаючись пояснити її глибше значення в загальному сюжеті. Тому кожен читач трактує роман по-різному. Також важливим є зазначити, що жанр роману «Хмарний Атлас» неможливо визначити однозначно. В першу чергу це викликано його композицією, що включає шість самостійних оповідань. Кожна з історій виконана у власному стилі та наративному обрамленні. Пригодницький роман та роман виховання,

щоденник, епістолярний роман, детектив, трилер, антиутопія, постапокаліптика – ось основні жанри, у яких існує роман Д. Мітчелла. Таким чином, у «Хмарному атласі», як і в багатьох сучасних постмодерністських творах, реалізуються прийоми жанрового синтезу, модифікації та взаємопроникнення елементів різних жанрів один одного.

Написавши роман, що складається із шести самостійних оповідань, Д. Мітчелл реалізує прийом редуплікації або, по-іншому, металітературну форму «текст у тексті». «Хмарний атлас» є твір, що поєднує в собі шість романів, розташованих за принципом матрьошки так, що кожна частина є якимось рамковим текстом для іншої.

Мітчелл не приховує, що часто надихається в процесі роботи над тим чи іншим твором літературними шедеврами інших письменників (переважно світових класиків), але, незважаючи на це, кожен роман «письменника-хамелеона» глибоко індивідуальний і має свій власний неповторний стиль.

Важливим чинником в творчості автора є період життя в Японії та його захоплення культурою цієї країни. Окреме місце тут займає захоплення роботами Харукі Муракамі. Творчість японського автора стає важливим інтертекстуальним ресурсом для розуміння сучасної Японії та японського національного характеру.

Якщо звернутися, до згаданих вище творчих прийомів Муракамі (орієнтація на попкультуру і інтертекстуальність, цитатність), то стає зрозумілим, що Мітчелл демонструє багатонаправленність транснаціональних потоків культури і їх репрезентації у художньому творі за допомогою переосмислення творчого наробку Муракамі та їх подвоєння в «Сні №9».

Таким чином, проблема синтезу «масового» та «елітарного» знайшла своє втілення у творчості Девіда Мітчелла. У своїх романах автор поєднав реально побутові (детективні, історичні, містичні) та алегорично-філософські аспекти, які виявилися цікавими для великого кола читачів.

Девід Мітчелл за допомогою своїх експериментів з формою та структурою художніх творів сформував власний стиль і став відомим в Британії та поза її межами. У Великобританії Мітчелл справедливо вважається одним із найвправніших письменників. Простір та час у творах Мітчелла простягається від Японії періоду самоізоляції, Океанії XIX століття та Європи на порозі Другої світової війни до провінційної Англії часів тетчеризму та сучасного Санкт-Петербурга, Ірландії найближчого майбутнього антиутопічної Кореї та постапокаліптичних Гавайських островів, часом – у межах одного роману. У кожному романі епоха та локалізація зображуються з високою та скрупульозною художньою точністю, завдяки чому Мітчелл заслужив серед читачів та критиків звання «письменника-хамелеона». Незважаючи на широкий спектр творів, що вплинули на стиль Мітчелла, кожен його твір індивідуальний і самобутній за формою та сюжетом.